

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: **Y. R.**, st. příslušnost: Ukrajina
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Janem Greplem
sídlem Palackého 151/10, 796 01 Prostějov

proti
žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**
sídlem Olšanská 2, 130 51 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2022, č. j. X, ve věci **správního vyhoštění**

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2022, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozhodnutím žalovaná zčásti zamítla odvolání žalobkyně a zčásti potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „policie“) ze dne 17. 12. 2021, č. j. X. Tímto rozhodnutím **policie vyhostila žalobkyni** podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 a podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), s dobou platnosti na 18 měsíců.
2. Žalovaná napadeným rozhodnutím změnila citované rozhodnutí policie tak, že vypustila § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona o pobytu cizinců a stanovila dobu, po kterou nelze

žalobkyni umožnit vstup na území členských států Evropské unie (dále jen „EU“) na 9 měsíců namísto původních 18 měsíců.

3. **Žalobkyně v žalobě** namítala, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro absenci důvodů, dále poukázala na fakt, že žalovaná se zabývala rozhodnutím policie ze dne 17. 12. 2021, přičemž přezkum rozhodnutí měl mířit na rozhodnutí policie ze dne 23. 12. 2021. Žalobkyně zastává názor, že na řízení o správním vyhoštění je nutné nahlížet optikou alespoň správního trestání, a proto je na místě aplikovat rovněž zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který pro odpovědnost fyzické osoby za protiprávní čin vyžaduje naplnění subjektivní stránky protiprávního činu. Tím se však správní orgán v rozhodnutí nezabýval. Dle názoru žalobkyně je rozhodnutí o správním vyhoštění nutné vnímat jako trest ve smyslu čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, tudíž je třeba dodržet všechna její garantovaná práva. Z provedeného dokazování ani z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá informace, v jakém období měla žalobkyně pobývat na území ČR, jediná informace je informace o překročení hranic EU. Žalobkyně disponovala průkazem PKP HUN č. X, u kterého žalovaná konstatovala, že je neplatný, nicméně se nezabývala otázkou, kdy jeho neplatnost započala. Pro posouzení oprávněnosti pobytu vzal správní orgán za počátek doby pobytu den 7. 12. 2020, ale nezabýval se otázkou, zda nebyl pobyt na území schengenského prostoru legální z jiného důvodu. Žalobkyně upozorňuje, že vyhoštění dle výše citovaného ustanovení zvyšuje horní sazbu trestu a má vliv na celkově uloženou sankci. Žalobkyně dospěla k závěru, že i kdyby celková doba překročila nejvyšší povolenou dobu, nebyl by její pobyt ohrožením veřejného pořádku, jak se snaží vyložit žalovaná. Žalobkyně dále namítá, že doba, po kterou není možno vstoupit na území států EU, je nepřiměřeně dlouhá, a to s ohledem na okolnosti případu a citelnosti sankce, ale i s ohledem na současnou situaci na Ukrajině. Žalobkyně nesouhlasí s postupem policie, která přistoupila k rozhodnutí o eskortě, v rámci níž došlo k užití pout. Policie dle názoru žalobkyně tento postup nevysvětlila ani nijak neodůvodnila. Závěrem žalobkyně namítá, že v jejím případě byla dána překážka vycestování již v době rozhodnutí policie, neboť od začátku února byla zřejmá intervence Ruské federace na území Ukrajiny. Žalovaná si tak měla vyžádat závazné stanovisko od Ministerstva vnitra ČR.
4. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí a uvedla, že s ohledem na aktuální situaci, kterou je válečný konflikt na území Ukrajiny, může žalobkyně využít institutu žádosti o vydání nového rozhodnutí dle § 101 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“).
5. **Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
6. Soud zjistil **ze správního spisu** ve vztahu k žalobním námitkám z úředního záznamu policie z 30. 11. 2021, že hlídka policie zpozorovala žalobkyni v OC City Olomouc v pracovním oděvu při vynášení odpadků z košů u pokladen v igelitovém pytli. Žalobkyně předložila hlídce povolení k pobytu (dále jen „PKP“) HUN č. X a dále již nepředložila žádný další doklad totožnosti. Policie lustrací zjistila, že uvedený doklad je veden jako doklad odcizený/ztracený a je tedy neplatný. Policie žalobkyni vyzvala k předložení cestovního pasu Ukrajiny nebo jiného pobytového oprávnění, ale žalobkyně odpověděla, že cestovní

pas u sebe nemá. Po opětovné výzvě k prokázání totožnosti předložila svůj cestovní doklad Ukrajiny č. X, kde se na straně 15 nacházelo poslední razítko vstupu do schengenského prostoru ze dne 7. 12. 2020 – maďarský hraniční přechod Beregsurány. Žalobkyně hlídce nepředložila povolení k zaměstnání ani zaměstnaneckou kartu, pracovní smlouvu, ani žádný jiný doklad, který by jí opravňoval na území ČR vykonávat zaměstnání. Žalobkyně tak byla zajištěna dle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a eskortována na OPKPE Přerov.

7. Z výpisu cizineckého informačního systému (dále jen „CIS“) ze dne 30. 11. 2021 plyne, že doklad PKP HUN č. X je třeba zajistit, neboť je hlášený jako odcizený, ztracený nebo neoprávněně užívaný, a to od 19. 3. 2021.
8. V cestovním dokladu Ukrajiny č. X se na straně 15 nachází poslední razítko vstupu do schengenského prostoru ze dne 7. 12. 2020 – maďarský přechod Beregsurány (č. l. 25 správního spisu).
9. Dle prohlášení o bezinfekčnosti pro obchodní centrum, které žalobkyně vyplnila a podepsala, vykonávala žalobkyně úklid od 28. 11. 2021 do 30. 11. 2021 (č. l. 47 – 49 správního spisu).
10. Ze sdělení Policejního prezidia ČR, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci ze dne 30. 11. 2021 plyne, že na základě obdrženého mailu policie kontaktovali SIRENE Maďarsko, které odpovědělo, že *„Výše uvedená osoba nevlastní platné povolení k pobytu. Uvedené povolení k pobytu [č. 000818418] není platné. Tímto žádáme o zajištění tohoto dokladu a o odeslání dokladu diplomatickou cestou.“*
11. Dne 30. 11. 2021 žalobkyně při ústním jednání vypověděla, že na Ukrajině vlastní rodinný dům, tudíž se má kam vrátit, k vycestování a návratu do vlasti jí nic nebrání a v případě návratu domů jí nehrozí mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo trest nebo jiné vážné nebezpečí. Na dotaz, zda bydlí v bezpečné oblasti bez válečných konfliktů, žalobkyně uvedla, že bydlí na ul. X, Ukrajina. Žalobkyně při výslechu nespolupracovala a k většině dalších otázek se odmítla vyjádřit.
12. Rozhodnutím policie ze dne 23. 12. 2021, č. j. KRPM-144225-32/ČJ-2021-140022-SV byla žalobkyni uložena povinnost nahradit náklady řízení v paušální částce ve výši 1 000 Kč.
13. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
14. Dle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států, až na 5 let, pobýval-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn.*
15. Napadené rozhodnutí jako celek podle soudu není nepřezkoumatelné. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38 (všechna zmiňovaná rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz), *nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno. Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán, resp. soud podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí*

se (toliko) dílčího nedostatku odůvodnění. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů tak má místo zejména tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat. Přehlédnout pak nelze ani fakt, že správní orgány a soudy nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Z hlediska tohoto právního názoru přezkoumávané rozhodnutí žalované obstálo.

16. Soud neshledal důvodnou námitku o tom, že žalovaná dostatečně neprokázala, že by se žalobkyně nacházela na území ČR nelegálně. Ze správního spisu je zřejmé, že doklad PKP HUN č. X, který žalobkyně předložila při pobytové kontrole dne 30. 11. 2021, byl v CIS veden jako doklad odcizený, ztracený nebo neoprávněně užívaný, a to od 19. 3. 2021. Neplatnost dokladu byla potvrzena i vyjádřením SIRENE Maďarsko ze dne 30. 11. 2021. Žalobkyně po opětovné výzvě policie předložila i další doklad, a to biometrický cestovní pas č. X, na kterém je vyznačeno poslední vstupní razítko do schengenského prostoru – maďarský přechod Beregsurány dne 7. 12. 2020, výjezdní razítko není vyznačeno. Lustrací v příslušných evidencích nebylo zjištěno žádné další pobytové oprávnění žalobkyně. Takto zjištěný skutkový stav je v souladu s požadavky dle § 3 správního řádu, neboť není důvodná pochybnost, že žalobkyně dne 7. 12. 2020 vstoupila do schengenského prostoru, konkrétně na území Maďarska a od té doby zde setrvala až do 30. 11. 2021, kdy byla policií zajištěna. Námitka žalobkyně, že správnímu orgánu musí být z úřední činnosti známo, že cizinci z Ukrajiny dojíždí z pracovních motivů a pouze na přechodnou dobu, je velmi obecná. Konkrétně žalobkyně neuvedla, kdy a na jak dlouho měla schengenský prostor opustit, ani to žádným způsobem neprokázala. To k vyvrácení správnosti závěru správních orgánů nestačí.
17. Soud nesouhlasí s žalobkyní, že z rozhodnutí nevyplývá, v jakém období měla pobývat na území ČR. Podle čl. 4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1806 ze dne 14. 11. 2018 státní příslušníci třetích zemí uvedených na seznamu v příloze II (včetně Ukrajiny – pozn. soudu) jsou osvobozeni od vízové povinnosti stanovené v čl. 3 odst. 1 pro pobyty, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů. Jak již soud uvedl výše, žalobkyně vstoupila do schengenského prostoru dne 7. 12. 2020 a do doby zajištění z něj nevystoupila. V případě nepřetržitého pobytu po tomto datu tedy její neoprávněný pobyt skončil dne 6. 3. 2021, od následujícího dne se jednalo o pobyt neoprávněný. Doba neoprávněného pobytu na území ČR pak trvala od 28. 11. 2021 do 30. 11. 2021, což bylo prokázáno prohlášením o bezinfekčnosti, které žalobkyně vyplnila a podepsala, když v obchodním centru prováděla úklid. Tato doba vyplývá z obou rozhodnutí správních orgánů.
18. S ohledem na vše výše uvedené má soud za prokázané, že žalobkyně překročila 90 dnů nepřetržitého pobytu na území schengenského prostoru, neboť posledním dnem jejího oprávněného pobytu byl den 6. 3. 2021, tedy 90. den po jejím vstupu na území dne 7. 12. 2020. Následně ode dne 7. 3. 2021 až do 30. 11. 2021 pobývala na území schengenského prostoru bez platného oprávnění k pobytu, na území ČR pak od 28. 11. 2021 do 30. 11. 2021.
19. K výtce žalobkyně, že žalovaná měla přezkoumávat rozhodnutí policie ze dne 23. 12. 2021, nikoli ze dne 17. 12. 2021, soud uvádí, že žalovaná přezkoumávala správné rozhodnutí policie, jelikož žalobkyně byla vyhoštěna na základě rozhodnutí policie ze dne 17. 12.

2021. Rozhodnutím policie ze dne 23. 12. 2021 byla žalobkyni uložena pouze povinnost nahradit náklady řízení v paušální částce ve výši 1 000 Kč.
20. Soud se neztotožnil ani s právním názorem žalobkyně, že na řízení o správním vyhoštění je nutné nahlížet optikou trestání, a to alespoň správního trestání. Touto otázkou se již zabývaly Ústavní soud i NSS a zdejší soud nemá důvod se od vysloveného názoru odchýlit.
21. Podle rozsudku NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 5 Azs 94/2005-52, publ. pod č. 1164/2007 Sb. NSS, *správní vyhoštění nemá trestní charakter ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod po přijetí Protokolu č. 7 (čl. 1), ale je svou povahou specifickým preventivním opatřením v oblasti kontroly přistěhovalců. Proto ani podstatné zkrácení lhůty pro podání žaloby proti správnímu rozhodnutí o vyhoštění v § 172 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky na deset dnů od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni nelze považovat za projev diskriminace vůči cizincům.*
22. Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) v rozhodnutí ze dne 5. 10. 2000, *Maaouia proti Francii* (stížnost č. 39652/98, ECHR 2000-X) konstatoval, že přijetím čl. 1 Protokolu č. 7, který obsahuje specifické záruky týkající se řízení o vyhoštění cizinců, daly státy jasně najevo svou vůli nezahrnovat tato řízení do pole působnosti čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a tudíž že rozhodnutí týkající se vstupu, pobytu a vyhoštění cizinců nedávají vzniknout sporu o občanská práva nebo závazky stěžovatele ani v nich nejde o oprávněnost trestního obvinění proti němu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy.¹
23. ESLP k tomu dodal, že zákaz pobytu na území státu nemá v členských státech Rady Evropy obecně trestní charakter. Toto opatření, které ve většině států může být rovněž přijato správním orgánem, je svou povahou specifickým preventivním opatřením v oblasti kontroly přistěhovalců a netýká se oprávněnosti trestního obvinění proti stěžovateli ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Ani skutečnost, že je přijato v rámci trestního řízení, nemůže změnit jeho preventivní podstatu.²
24. Přestože vyhoštění a zákaz pobytu jsou (minimálně dle českého práva) dvěma odlišnými instituty, byl tento názor přijat NSS i ve vztahu ke správnímu vyhoštění (viz rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 5 Azs 94/2005-52, publ. pod č. 1164/2007 Sb. NSS.)
25. Lze usuzovat, že NSS přitom vycházel z názoru, který vyslovil Ústavní soud v nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 13. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 25/97, č. 53/1999 Sb. ÚS, č. 159/1998 Sb., kde konstatoval, že „sám pojem ‚vyhoštění‘ (expulsion, expulsé) tak, jak jej používá Úmluva, je pojmem mezinárodního a nikoliv vnitrostátního práva. Z uznávané literatury k tomuto ustanovení vyplývá, že pojem ‚vyhoštění‘ musí být chápán jako autonomní institut, nezávislý na definici podle vnitrostátního práva, a představující, jakékoliv opatření vynucující odjezd cizince z území, vyjma extradice“ (srov. P. van Dijk/G. J. H. van Hoof, *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, 2. vydání, Kluwer Law and Taxation Publishers, Deventer - Boston, 1990, str. 505).“

¹ Tím potvrdil názor, který již dříve zastávala Evropská komise pro lidská práva. Viz k tomu např. plenární rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 17. 9. 1976, *Agee proti Spojenému království*, stížnost č. 7729/76, D. R. 7, s. 164: Rozhodnutí vyhostit jednotlivce „nezahrnuje žádné rozhodnutí o občanských právech a závazcích ani o oprávněnosti trestního obvinění proti němu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Nynější článek neovlivňuje tuto interpretaci čl. 6 [Úmluvy].“

² Rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. 10. 2000, *Maaouia proti Francii*, stížnost č. 39652/98, ECHR 2000-X.

26. Na základě výše uvedeného je tedy rozhodnutí o správním vyhoštění vyslovováno v rámci správního řízení, které nemá povahu správního trestání, jde o preventivní opatření v oblasti kontroly přistěhovalectví, nikoli o sankci trestní povahy. Správní vyhoštění není podmíněno prokázáním subjektivního faktoru, tedy zaviněním cizince, ale je založeno na přičtení objektivně prokázaných skutečností cizinci, jehož se týkají. Správní orgány tedy nepochybily, pokud se nezabývaly otázkou zavinění žalobkyně a neaplikovaly zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
27. K námitce žalobkyně týkající se nepřiměřenosti doby uloženého správního vyhoštění o délce 9 měsíců soud uvádí, že dle výše citovaného § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců se podává, že správní orgán může stanovit dobu zákazu vstupu na území v rozsahu nejvýše 5 let. V tomto rozmezí tedy má prostor pro správní uvážení, které je limitováno maximální dobou zákazu vstupu ve vztahu k příslušnému porušení zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 5. 2014, č. j. 4 Azs 7/2014-36). Pokud rozhodnutí správního orgánu závisí na správním uvážení, soudy ve správním soudnictví přezkoumávají pouze to, zda správní orgán při svém rozhodování jeho meze nepřekročil, tj. „(...) *samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem* (viz rozsudek NSS ze dne 24. 11. 2005, č. j. 6 Azs 304/2004-43). Stanovení doby zákazu vstupu je výsledkem správního uvážení, které podléhá jen omezenému soudnímu přezkumu; soud tedy pouze zkoumá, zda posouzení správních orgánů nebylo excesivní či svévolné, a zda bylo dostatečně odůvodněno (srov. bod 46 rozsudku NSS ze dne 31. 1. 2018, č. j. 2 Azs 289/2017-31, či rozsudek NSS ze dne 7. 1. 2021, č. j. 8 Azs 228/2020-32).
28. Soud shledal, že žalovaná meze správního uvážení nepřekročila. Délku správního vyhoštění (9 měsíců z možných 5 let) žalovaná odůvodnila přesvědčivě a odpovídá správní praxi a posuzovanému případu. Pro srovnání soud poukazuje na rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2018, č. j. 1 Azs 416/2017-29, kde NSS neshledal nepřiměřeným správní vyhoštění cizince v délce jednoho roku za neoprávněný pobyt na území České republiky v řádu několika hodin, a na rozsudek NSS ze dne 16. 1. 2020, č. j. 1 Azs 417/2019-22, kde bylo uloženo správní vyhoštění na dobu jednoho roku v případě několikahodinového pobytu v ČR bez víza či oprávnění pobytu a bez cestovního dokladu.
29. Dále žalobkyně vyjádřila svůj nesouhlas k provedené eskortě, při níž došlo k užití pout. K tomu soud uvádí, že jak správně zmínila žalovaná, správní orgány ani soud nejsou oprávněny v řízení o správním vyhoštění posuzovat postup policie při prováděné eskortě. Pokud se při prováděné eskortě žalobkyně cítila poškozena postupem policie, mohla využít jiných prostředků obrany.
30. V poslední žalobní námitce žalobkyně namítá, že v jejím případě byla dána překážka vycestování již v době rozhodnutí policie, neboť od začátku února byla zřejmá intervence Ruské federace na území Ukrajiny. Žalovaná si tak měla vyžádat závazné stanovisko od Ministerstva vnitra ČR.
31. Dle § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva, zda vycestování cizince je možné (§ 179); to neplatí, pochází-li cizinec z bezpečné země původu podle jiného právního předpisu a neuvedl-li skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179.*

32. Zvláštním předpisem podle citovaného ustanovení je vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“).
33. NSS ve svém rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, v této souvislosti konstatoval, že „označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“, což lze obdobně vyslovit i v posuzovaném případě. Ukrajina je podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. na seznamu zemí, které Česká republika považuje za bezpečné (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů, odkud žalobkyně nepochází; Vynohradiv je v Zakarpatské oblasti poblíž západní hranice Ukrajiny, na rozdíl od Doněcku, který je poblíž východní hranice Ukrajiny, a obě města jsou od sebe vzdálena asi 1 400 km jízdy; Luhanská oblast a Krym jsou ještě vzdálenější). Bylo proto na žalobkyni, aby prokázala, že v jejím případě tato domněnka neplatí.
34. Dle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam brozilo skutečné nebezpečí.*
35. Dle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců *za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle kterého nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*
36. Žalobkyně při ústním jednání dne 30. 11. 2021 policii vypověděla, že na Ukrajině vlastní rodinný dům, tudíž se má kam vrátit, k vycestování a návratu do vlasti jí nic nebrání a v případě návratu domů jí nehrozí mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo trest nebo jiné vážné nebezpečí.
37. Ani v odvolání nebo v žalobě žalobkyně žádné konkrétní skutečnosti, které by mohly vůbec vzbudit pochybnosti o tom, že by mohla být na Ukrajině mučena nebo podrobována nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu, žalobkyně neuvedla, ani neprokázala.
38. Soud tedy shledal, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí (18. 2. 2022) žalovaná neměla povinnost vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra ČR, jelikož oblast bydliště žalobkyně (Zakarpatská oblast) je v souladu s vyhláškou č. 328/2015 Sb., bezpečnou zemí původu a nebyly zde dány důvody znemožňující vycestování dle § 179 zákona o pobytu cizinců.
39. Jak je ale v současnosti již obecně známou skutečností, na Ukrajině probíhá ode dne 24. 2. 2022 mezinárodní ozbrojený konflikt, který se týká v podstatě celého území státu, dochází k ohrožení civilního obyvatelstva. Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 2. 3. 2022, č. j. 41 Az 2/2022-48 poukázal na skutečnost, že boje na Ukrajině se již neomezují jen na část Doněcké a Luhanské oblasti, ale dotýkají se ve velké části jejího území, včetně hlavního města Kyjeva. V této souvislosti Krajský soud v Brně odkázal na předběžné opatření ESLP ze dne 1. 3. 2022 (blíže viz <https://bit.ly/3HxrjKM>). ESLP v něm na návrh Ukrajiny, aby vydal předběžné opatření vůči Rusku kvůli „masivnímu porušování lidských práv ruskými vojsky během vojenské agrese proti suverénnímu území Ukrajiny“, při vyhovění tomuto návrhu vzal v potaz „současnou vojenskou aktivitu, která byla zahájena dne 24. 2.“

2022 v různých částech Ukrajiny a domnívá se, že vyvolává skutečné a trvající riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva zaručených Úmluvou, zejména podle článku 2 (právo na život), 3 (zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání) a 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Evropské úmluvy o lidských právech.“

40. Tato situace, která představuje zásadní změnu poměrů na Ukrajině, nebyla dána v době vydání napadeného rozhodnutí, a není tudíž pochybením žalované, pokud k těmto skutečnostem nepřihlédla. Od aplikace § 75 odst. 1 s. ř. s. však soud musí ustoupit v situaci, kdy je to třeba s ohledem na mezinárodněprávní závazky České republiky, resp. s ohledem na požadavky práva EU, takové závazky vyplývají i z čl. 2 a 3 Úmluvy, které zakotvují právo na život a zákaz mučení a z čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 89/2022-24).
41. S ohledem na výše uvedenou obecně známou skutečnost spočívající v existenci mezinárodního ozbrojeného konfliktu na Ukrajině shledal soud, že napadené rozhodnutí neobstojí z hlediska závěru, že nejsou dány důvody znemožňující vycestování a vycestování žalobkyně je možné. V tomto směru je nezbytné, aby žalovaná zásadním způsobem doplnila dokazování, znovu se zabývala tím, jaká je zcela aktuální situace na Ukrajině a znovu posoudila, zda v daném případě existují důvody znemožňující vycestování ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, tedy zda je důvodná obava, že by žalobkyni ve státě původu hrozilo skutečné nebezpečí. Z tohoto důvodu soud napadené rozhodnutí zrušil dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
42. Přestože soud rozhodnutí zrušil a žalobkyně tak byla úspěšná ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., náhradu nákladů řízení soud žalobkyni nepřiznal, neboť rozhodnutí bylo zrušeno výhradně na podkladě událostí vzniklých po rozhodnutí žalované, při jejichž absenci by napadené rozhodnutí bylo zákonné (výrok II). Žalované v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadovala, protože se žalované náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 2. května 2022

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně